

Bruksela, 20 maja 2021 r.
(OR. en)

8966/21

COHAFA 51
DEVGEN 100
ONU 50
COVID-19 215
COAFR 133
MOG 44
MAMA 85
COASI 70
COLAC 37
COJUR 11
PROCIV 61
RELEX 455

WYNIK PRAC

Od:	Sekretariat Generalny Rady
Do:	Delegacje
Nr poprz. dok.:	8725/21
Nr dok. Kom.:	COM(2021) 110 final
Dotyczy:	Komunikat Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie operacji humanitarnych UE: nowe wyzwania, te same zasady – Konkluzje Rady (20 maja 2021 r.)

Delegacje otrzymują w załączeniu konkluzje Rady dotyczące komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie operacji humanitarnych UE: nowe wyzwania, te same zasady, przyjęte na 3795. posiedzeniu Rady w dniu 20 maja 2021 r.

Konkluzje Rady

dotyczące komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie operacji humanitarnych UE: nowe wyzwania, te same zasady

1. Rada z zadowoleniem przyjmuje – z uwagi na rosnące wyzwania humanitarne na całym świecie zarówno pod względem finansowania, jak i dostarczania pomocy – przekazanie w odpowiednim terminie komunikatu Komisji do Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie operacji humanitarnych UE. Rada wyraża poważne zaniepokojenie bezprecedensową skalą potrzeb humanitarnych, kurczeniem się przestrzeni przeznaczonej na pomoc humanitarną i rosnącą luką w finansowaniu. Pandemia COVID-19 znacznie zwiększyła oddziaływanie konfliktów, zmiany klimatu, presji demograficznej, przymusowych wysiedleń, nieudolnego lub słabego sprawowania rządów oraz rosnącej liczby przypadków łamania międzynarodowego prawa humanitarnego. Wszystkie te czynniki mają wpływ w szczególności na grupy ludności znajdujące się w trudnej sytuacji.
2. Rada potwierdza wagę i znaczenie Konsensusu europejskiego w sprawie pomocy humanitarnej i ponownie podkreśla, jak ważne jest, by pomoc humanitarna UE była dostarczana w oparciu o podejście uzależnione od potrzeb i zgodnie z zasadami humanitarnymi, takimi jak zasada humanitaryzmu, neutralności, bezstronności i niezależności.
3. Rada podkreśla kluczową rolę Organizacji Narodów Zjednoczonych jako koordynatora reagowania na kryzysy humanitarne w duchu skutecznego multilateralizmu i partnerstwa. Podkreśla wagę ścisłej współpracy z kluczowymi partnerami przy współudziale międzynarodowych i lokalnych humanitarnych organizacji pozarządowych i społeczeństwa obywatelskiego, i dostrzega znaczenie Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężycy w promowaniu i realizacji, opartych na zasadach, działań humanitarnych.

4. Rada podkreśla, że poszanowanie międzynarodowego prawa humanitarnego jest warunkiem wstępnym skutecznej i wydajnej pomocy humanitarnej w sytuacji konfliktu zbrojnego, łagodzenia cierpień ludności dotkniętej konfliktem oraz zapewnienia jej zwiększonej ochrony. W związku z tym Rada podkreśla, jak ważne jest, by poszanowanie i przestrzeganie międzynarodowego prawa humanitarnego stale umieszczano w centrum działań zewnętrznych UE – zgodnie z wytycznymi UE dotyczącymi propagowania przestrzegania międzynarodowego prawa humanitarnego – oraz by zapewniać ochronę ludności cywilnej i infrastruktury cywilnej, wspierać i propagować oparte na zasadach operacje humanitarne i chronić przestrzeń humanitarną. Rada podkreśla ponadto, że należy zapewniać bezpieczny i niezakłócony dostęp do ludności w potrzebie, a także bezpieczeństwo i ochronę pracowników organizacji humanitarnych i pracowników medycznych. Popiera dalsze wzmocnienie ram zgodności z międzynarodowym prawem humanitarnym, zgodnie z konkluzjami Rady w sprawie pomocy humanitarnej i międzynarodowego prawa humanitarnego przyjętymi w listopadzie 2019 r. Rada zachęca do zwiększenia wysiłków na rzecz zapewnienia, w stosownych przypadkach, skutecznej koordynacji działań UE w kwestiach dotyczących międzynarodowego prawa humanitarnego, zarówno w wymiarze wewnętrznym, jak i zewnętrznym, w tym lepszego monitorowania naruszeń międzynarodowego prawa humanitarnego i potępiania takich naruszeń, obejmujących m.in. ataki na ludność cywilną, pracowników organizacji humanitarnych i pracowników medycznych, placówki medyczne i szkoły.
5. Rada podkreśla pilną potrzebę nasilenia globalnych wysiłków na rzecz znacznego zwiększenia bazy zasobów na potrzeby operacji humanitarnych, a także znaczenie skuteczniejszego dostarczania pomocy humanitarnej z wykorzystaniem dostępnych zasobów. Rada zachęca Komisję i państwa członkowskie do prowadzenia prac na rzecz zapewnienia dodatkowego finansowania pomocy humanitarnej, tak aby UE mogła utrzymać wiodącą rolę wśród światowych darczyńców i zapewnić bardziej trwały i zrównoważony podział finansowania pomocy humanitarnej w obrębie UE. Rada wzywa potencjalnych i nowych darczyńców, by w sposób oparty na zasadach wnosili wkład w koordynowany przez ONZ system pomocy humanitarnej. Ponadto Rada wzywa Komisję i Wysokiego Przedstawiciela do konsekwentnego uwzględniania w dialogu z odpowiednimi państwami trzecimi starań w zakresie wspierania opartych na zasadach operacji humanitarnych. Rada zachęca państwa członkowskie i Komisję do zintensyfikowania dialogu z ONZ na temat priorytetowego traktowania zasobów humanitarnych. Rada z zadowoleniem przyjmuje również prowadzone przez państwa członkowskie i Komisję prace w celu pozyskania ze strony międzynarodowych instytucji finansowych i sektora prywatnego dodatkowego, opartego na zasadach, finansowania, w tym poprzez innowacyjne podejścia do finansowania zgodne z zasadą „nie szkodzić”.

6. Rada wyraża poparcie dla wykorzystania wieloletnich i elastycznych uzgodnień dotyczących finansowania z partnerami w dziedzinie pomocy humanitarnej. Z zadowoleniem przyjmuje zobowiązanie Komisji do zwiększenia takich starań i podkreśla, jak ważne jest zapewnienie wysokiej jakości finansowania, zgodnie z „Wielką umową” (Grand Bargain). Rada zachęca do dalszego wykorzystywania przez organizacje humanitarne innowacyjnych rozwiązań i narzędzi cyfrowych, aby zwiększyć skuteczność i wpływ ich reagowania. Rada potwierdza potrzebę odpowiedzialnego i etycznego zarządzania danymi w kontekstach związanych z sytuacją humanitarną w odniesieniu do zasady „nie szkodzić”, w tym we wszystkich przypadkach, w których do pomocy humanitarnej wykorzystywane są rozwiązania cyfrowe.
7. Rada podkreśla potrzebę zwiększenia wsparcia dla podmiotów lokalnych i krajowych, uznając ich wiedzę i doświadczenie jako jednostek interwencyjnych, które działają przed wystąpieniem sytuacji nadzwyczajnych, w ich trakcie i po ich zakończeniu. Przypomina o potrzebie skoordynowanych ocen potrzeb, w których wykorzystuje się zdolności tych podmiotów lokalnych. Rada zachęca do większego inwestowania w lokalne organizacje pozarządowe, w tym lokalne organizacje działające pod przewodnictwem kobiet i organizacje na rzecz praw kobiet, oraz do promowania uczciwych praktyk odnośnie do partnerstw. Rada podkreśla znaczenie wzmocnienia, w stosownych przypadkach, krajowych struktur, sieci i instytucji reagowania, w tym między innymi organizacji pozarządowych, organizacji wyznaniowych i organizacji charytatywnych oraz ich partnerów. Podkreśla również, jak ważny jest program umożliwienia odgrywania większej roli przez podmioty lokalne jako środek służący poprawie dostępu obywateli do terminowych i odpowiednich usług w celu zaspokojenia potrzeb ludności podczas nowych, przedłużających się i zapomnianych kryzysów.

8. Rada wyraża głębokie zaniepokojenie konsekwencjami zmiany klimatu dla operacji humanitarnych, z zadowoleniem przyjmuje prace wykonane na rzecz wyprzedzających operacji humanitarnych i wzywa do ich rozszerzenia. Rada potwierdza potrzebę ocen i analiz ryzyka w celu wniesienia wkładu w operacje humanitarne i stałego uzupełniania podejścia opartego na potrzebach. Zasadnicze znaczenie dla budowania i zwiększania odporności społeczności znajdujących się w trudnej sytuacji ma – zgodnie z nową strategią UE w zakresie przystosowania się do zmiany klimatu – intensyfikacja działań na rzecz klimatu i środowiska oraz wspomaganie podmiotów w tej dziedzinie w ramach podejścia opartego na powiązaniach między kwestiami humanitarnymi, rozwojem i pokojem. Rada zdecydowanie popiera cel komunikatu, jakim jest powiązanie działań podejmowanych w odpowiedzi na negatywne skutki zmiany klimatu i degradację środowiska z kształtowaniem i dostarczaniem pomocy humanitarnej, a także zobowiązanie do wspierania wysiłków partnerów humanitarnych na rzecz zmniejszenia ich śladu środowiskowego.
9. Rada potwierdza potrzebę bardziej spójnego i skutecznego wdrażania i zapewnienia operacyjności podejścia opartego na powiązaniu między kwestiami humanitarnymi, rozwojem i pokojem. Podkreśla, że poszczególne zaangażowane podmioty muszą działać w sposób skoordynowany, z pełnym poszanowaniem zasad humanitarnych przy udzielaniu pomocy humanitarnej oraz w całkowitej zgodzie z ich odpowiednimi mandatami i celami. Podejście to ma na celu wyjście poza interwencje krótkoterminowe, i dążenie do rozwoju długoterminowego, a jednocześnie promuje trwałe rozwiązania umożliwiające dotarcie do pierwotnych przyczyn konfliktów i przedłużających się kryzysów. Rada zachęca do wspólnych analiz potrzeb i podatności na zagrożenia, a także do wspólnego planowania i programowania, w stosownych przypadkach, własnych polityk i działań UE. Rada potwierdza znaczenie podejścia uwzględniającego specyfikę konfliktu, tak aby pomoc zewnętrzna nie zaostrzała konfliktów i kryzysów. Program UE na rzecz postępów w zakresie powiązania wspomnianych aspektów musi opierać się między innymi na doświadczeniach zdobytych w państwach pilotażowych uwzględniających te aspekty i rozpowszechniać odnośne doświadczenia.

10. Rada z zadowoleniem przyjmuje wiodącą rolę Komisji we włączaniu edukacji w sytuacjach nadzwyczajnych, w szczególności skierowanej do dziewcząt, jako części podejścia opartego na powiązaniach między pomocą humanitarną, rozwojem i pokojem. Rada potwierdza swoje zobowiązanie do zapewnienia większego finansowania na rzecz uczenia się przez całe życie sprzyjającego włączeniu społecznemu oraz bezpiecznego i sprawiedliwego kształcenia i szkolenia dobrej jakości na wszystkich poziomach w sytuacjach nadzwyczajnych i kryzysowych, zgodnie z konkluzjami Rady w sprawie edukacji w sytuacjach nadzwyczajnych i w czasie przedłużających się kryzysów przyjętymi w listopadzie 2018 r. Rada z zadowoleniem przyjmuje również zobowiązanie Komisji do dalszego opracowywania polityk tematycznych w obszarach takich jak zdrowie, ochrona, płeć społeczno-kulturowa, niepełnosprawność, żywność i żywienie – w tym posiłki w szkołach – schronienie, woda, warunki sanitarne i higieniczne (WASH), gotowość na wypadek klęsk żywiołowych i zmniejszanie ryzyka oraz metody udzielania pomocy. Ponadto Rada z zadowoleniem przyjmuje włączenie do komunikatu kwestii zdrowia psychicznego i wsparcia psychospołecznego (MHPSS) oraz dobrostanu i zachęca wszystkie unijne podmioty zajmujące się pomocą humanitarną do strukturalnego uwzględnienia tych czynników w swoim planowaniu i programowaniu.
11. Rada potwierdza, że operacje humanitarne UE skupiają się w pierwszym rzędzie na ludziach, i podkreśla swoje zaangażowanie na rzecz zaspokajania potrzeb i ochrony praw i godności osób dotkniętych konfliktami i kryzysami humanitarnymi. Podejście skoncentrowane na ludziach wymaga uwzględnienia konkretnych grup narażonych na zwiększone ryzyko, w tym kobiet, dzieci i młodzieży, osób starszych, osób należących do mniejszości religijnych i etnicznych, osób z niepełnosprawnościami, wysiedleńców i uchodźców. Rada podkreśla potrzebę promowania konstruktywnego i aktywnego udziału osób w trudnej sytuacji w podejmowaniu decyzji, które ich dotyczą. Rada potwierdza pilną potrzebę wspierania ludzi w kontekście przymusowych wysiedleń, niezależnie od tego, czy są one spowodowane klęskami żywiołowymi czy też przez człowieka. Rada podkreśla, że społeczność międzynarodowa musi nadal zajmować się podstawowymi przyczynami wysiedleń oraz potrzebami osób wewnątrznie przesiedlonych i społeczności przyjmujących, dążąc do poprawy udzielanej ochrony i pomocy oraz ułatwiając trwałe rozwiązania.

12. Rada potwierdza swoje zobowiązanie do zaspokajania potrzeb i ochrony praw kobiet i dziewcząt oraz do promowania równości płci i wzywa wszystkie podmioty zaangażowane w pomoc humanitarną do uwzględniania tej perspektywy w swoich działaniach, również zgodnie z agendą ONZ „Kobiety, pokój i bezpieczeństwo”. Rada podkreśla, jak ważne jest zaspokajanie potrzeb w zakresie ochrony kobiet, mężczyzn, dziewcząt i chłopców oraz wzywa Komisję i państwa członkowskie do aktywnego działania na rzecz zmniejszenia podatności i narażenia na zagrożenia, w tym poprzez zapobieganie przemoc seksualnej i przemoc ze względu na płeć, wykorzystywaniu seksualnemu, a także krzywdzącym praktykom, oraz łagodzenie skutków tych czynów.
13. UE podtrzymuje swoje zobowiązanie do propagowania, ochrony i przestrzegania wszystkich praw człowieka oraz do pełnego i skutecznego wdrożenia postanowień pekińskiej platformy działania i programu działania Międzynarodowej Konferencji na temat Ludności i Rozwoju oraz wyników ich konferencji przeglądowych, a także podtrzymuje w tym kontekście swoje zobowiązanie na rzecz zdrowia reprodukcyjnego i seksualnego i praw w tej dziedzinie. Mając to na względzie, UE potwierdza wolę propagowania, ochrony i realizowania prawa wszystkich osób do pełnej kontroli oraz do swobodnego i odpowiedzialnego decydowania – w sposób wolny od dyskryminacji, przymusu i przemoc – w kwestiach dotyczących własnej seksualności oraz zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego. UE podkreśla ponadto potrzebę powszechnego dostępu do wysokiej jakości i przystępnych cenowo kompleksowych informacji na temat zdrowia seksualnego i reprodukcyjnego oraz edukacji w tym zakresie, m.in. do kompleksowej edukacji seksualnej oraz do usług opieki zdrowotnej.

14. Rada potwierdza swoje zobowiązanie do unikania, a tam, gdzie jest to nieuniknione, łagodzenia w możliwie największym stopniu, wszelkich potencjalnych niezamierzonych negatywnych skutków unijnych środków ograniczających w odniesieniu do opartych na zasadach operacji humanitarnych. Rada przypomina, że unijne środki ograniczające są zgodne ze wszystkimi zobowiązaniami wynikającymi z prawa międzynarodowego, w szczególności z prawa międzynarodowego praw człowieka, międzynarodowego prawa humanitarnego i międzynarodowego prawa uchodźczego. Podkreśla znaczenie pełnego przestrzegania w unijnej polityce sankcji zasad humanitarnych i międzynarodowego prawa humanitarnego, w tym, w stosownych przypadkach, przez konsekwentne włączanie wyjątków ze względów humanitarnych do unijnych systemów środków ograniczających, oraz przez zapewnienie skutecznych ram stosowania takich wyjątków przez organizacje humanitarne. Rada uznaje potrzebę zapewniania dalszego praktycznego wsparcia lub wskazówek organizacjom humanitarnym w odniesieniu do ich praw i obowiązków w różnych unijnych systemach sankcji oraz dalszego propagowania dialogu między wszystkimi stronami zaangażowanymi w pomoc humanitarną. Rada rozważy w stosownych przypadkach uwzględnienie poważnych naruszeń międzynarodowego prawa humanitarnego jako podstawy do umieszczenia na liście w unijnych systemach sankcji, gdy można będzie zagwarantować uniknięcie jakiegokolwiek negatywnego wpływu na działania humanitarne.
15. Rada zachęca UE i państwa członkowskie do zacieśnienia współpracy i koordynacji w oparciu o podejście „Drużyna Europy”, w celu zapewnienia zbiorowych i spójnych wyników oraz większego oddziaływania, gwarantując tym samym, że UE pozostaje wiodącym partnerem. W tym samym duchu Rada z zadowoleniem przyjmuje propozycję wypracowania potencjału europejskich działań w zakresie pomocy humanitarnej w celu zwiększenia wkładu UE w uzupełnianie, w zależności od potrzeb, luk w działaniach humanitarnych, umożliwiając w ten sposób szybkie dostarczanie pomocy humanitarnej, w pełnej koordynacji z istniejącymi mechanizmami i bez powielania działań. Zachęca Komisję do konsultowania się z państwami członkowskimi w celu nawiązania i zapewnienia dialogu z ONZ i odpowiednimi partnerami humanitarnymi.
16. Rada popiera zaangażowanie UE i jej kluczową rolę w dziedzinie pomocy humanitarnej oraz stały dialog z państwami członkowskimi i partnerami humanitarnymi. Rada z zadowoleniem przyjmuje fakt, że Komisja zamierza zorganizować Europejskie Forum Pomocy Humanitarnej w celu promowania strategicznej dyskusji na wysokim szczeblu na temat kwestii humanitarnych oraz stałego dialogu z jej kluczowymi partnerami z systemu ONZ, organizacji międzynarodowych, Międzynarodowego Ruchu Czerwonego Krzyża i Czerwonego Półksiężyca, społeczeństwa obywatelskiego i innymi darczyńcami.